

Hajnal Jenő

Jenci

Fél évszázadon át kacagtatta fél Európát és fél Amerikát ez a kis, fehérhajú öregúr, s most folyton dörzsöli a szemét és könnyezik, miközben böngészi az Irodalmi Lexikon köteteit és nézi a régi barátok neve mellett a születési évszámot — meg a halálozásit. S amikor a H betűhöz ér, a Hajnal Jenő nevéhez, aki 1889-ben született Hőgyészen, felnéz és azt mondja: — Jé, itt nem írták még be a halálozási évszámot... Úgy látszik, hogy akkor még élek. S egész jól. Tegnap jöttem vissza Visegrádról, gondoltam, ha már itthon vagyok, pár napra megnézem. Ha Matyás királynak jó volt, jó lesz nekem is. A romokhoz nem mentem el, nem akartam szaporítani... Meg aztán más dolgom is volt. Egy Ady-verset kerestem a könyvtárban. Ugyanis valaki rámpiritott, hogy most már eleget voltam külföldön, maradjak itthon végleg. Mondtam, hogy az nem olyan egyszerű és eszembe jutott egy Ady-vers, az El a faluból, aminek az utolsó két sora így szól: Kik messze kiröpültek, Sohse térjenek vissza. Ezt idéztem az illetőnek s utólag ellenőriztem a visegrádi könyvtár Ady-kötetében, hogy jól emlékeztem-e a versre. Viszont azt nem mondta Ady, hogy Kik messze elröpültek — időnként ne látogassanak haza.

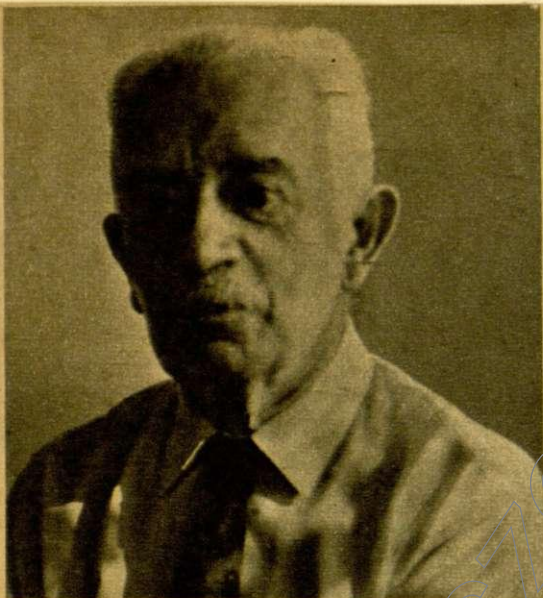
Ezért vagyok most is itt...

Adyhoz egyébként történelmi idők emlékei fűzik, nevezetesen 1918. november 22-e, amikor a már halálos beteg költő kérésére a Nemzeti Tanács előtt elkezdett beszédét ő folytatta, Hajnal, a haladó Magyarország testben

törekény, de lélekben rendíthetetlen katonája. Amikor halálra keresték mindenütt, nyugodtan beült a színházba az inspekciós rendőrtiszt mellé. Emigrációja Bécsben kezdődött, Franciaországban folytatódott és az Egyesült Államokban teljesedett ki. S közben nevet szerzett magának, mint újságíró. Pesten a Világnál, Bécsben a Magyar Újságnál, Amerikában Az Embernél.

Hajnal Jenci böngészi az Irodalmi Lexikont és könnyezik és közben, jaj, nevetni muszáj, mert olyan vidám epizódokat mesél az életéből, amiket Lor-sy Ernő, a nemrég Amerikában elhunyt kolléga és jó barát versben örökített meg honfitársunk 70. születésnapjára. A »Hajnal« című meleghangú köszöntőben szó van arról, hogyan került ki Hajnal Amerikába: Hitler elől menekülve egy ideig Párizsban telepedett le, onnan akart tovább utazni tengeren túlra, »Német elől futva, vizum-várva ültél / Párizsban s konzulhoz végre bekerültél. / „Itt a vizum uram, de egy a bökkenő: / Washingtonban Eugén ön és nálam Jenő! / Ezt a rébuszt, uram, meg kell most fejteni / S az egész eljárást újból megejteni. / Legyen szerencsém úgy nyolc esztendő után.” / „Instállom, konzul úr: reggel vagy délután?” Megkacagtatta a válasz a nagy yenkit, / Gráciálistára visszairta Jencit...«

A felszabadulás óta harmadszor van Pesten. — Nemcsak öröm ez nekem, hanem fájdalom is — mondja. — Elmennek mellőlem a legkedvesebb barátaim. Amikor 57-ben eljöttem, még együtt ültünk Hatvany Lajossal és Bölönivel. Nagyon szerettem őket és ők is

Hajnal Jenő — a Jenci

(Vámos László felvétele)

türtek engem. A következő látogatásomkor már nem láhattam őket. Most Kassákot szándékoztam felkeresni. Tegnap temették, én is kint voltam...

Kedves Jenci bácsi! Próbálok vigasztalni, de ő beléhajtja fejét a lexikonba, és lapozgatja, aztán megint felnéz rám, már egészen vörös a szeme és én egyre nagyobb zavarban vagyok, hogyan, miképpen derítsem fel, aztán hallok újra amint ezt mondja: »Már nekem is fél lábam a sírban van. Csak azt nem tudom, az-e, amelyik most úgy fáj, vagy a másik...« Hát ilyen ember a Hajnal Jenci, akitől — a legközelebbi viszontlátásig — a köszöntő versből kölcsönzők néhány sort, a Lorsy Ernő köszöntőjéből, mert ilyen szépen úgy sem tudnám ezt megírni, olvassák csak:

Aldott nagy emigráns, te született barát,
Fogadd ma kegyesen barátaid karát
S jutalmaz meg azzal,
 hogyan szeretnünk engedsz
S körünkben soká még vidáman
 hetvenkedsz...

Hernádi Magda

